

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 marca 2019 r.

Pozycja 59

POSTANOWIENIE z dnia 17 grudnia 2018 r. Sygn. akt Ts 173/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Grzegorz Jędrejek,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.P. o zbadanie zgodności:

art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1489, ze zm.) z:

a) art. 64 ust. 1 i 2, art. 76 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienioną następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnioną Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),

c) art. 1 ust. 1 Protokołu nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, otwartego do podpisu w Rzymie dnia 4 listopada 2012 r.,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, sporządzonej we własnym imieniu przez radcę prawnego J.P. (dalej: skarżący) i wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 września 2017 r. (data nadania), zarzucono niezgodność art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1489, ze zm.; dalej: p.t.), z:

a) art. 64 ust. 1 i 2, art. 76 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienioną następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnioną Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja),

c) art. 1 ust. 1 Protokołu nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, otwartego do podpisu w Rzymie dnia 4 listopada 2012 r. (dalej: Protokół Rzymski).

2. Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą.

Pismem z 5 czerwca 2015 r. operator telewizji satelitarnej poinformował skarżącego o zmianach warunków umowy określonych w regulaminie świadczenia usług oraz w warunkach promocji – w związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Skarżący w piśmie z 22 czerwca 2015 r. poinformował operatora o odmowie akceptacji zmiany warunków umowy o świadczenie usług telewizyjnych oraz o rozwiązaniu tejże umowy z winy operatora. W odpowiedzi operator naliczył skarżącemu karę umowną z tytułu rozwiązania umowy przed upływem terminu, na który została zawarta.

Skarżący 25 października 2015 r., na podstawie art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.), wystąpił przeciwko operatorowi z powództwem o ustalenie, że doszło do skutecznego rozwiązania umowy o świadczenie usług telewizyjnych z winy operatora, a tym samym żądanie operatora, by skarżący uiszczył karę umowną, jest bezprawne.

Wyrokiem z 8 kwietnia 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w W. Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy) oddalił powództwo. Jak wskazał w uzasadnieniu, żądanie skarżącego w przedmiocie ustalenia winy operatora nie mieściło się w hipotezie art. 189 k.p.c., z kolei wierzytelność wobec skarżącego z tytułu kary umownej, na którą składa się ulga udzielona skarżącemu przy zawarciu umowy, istnieje, jednakże sama kwestia dopuszczalności obciążenia skarżącego karą umowną podlega badaniu w procesie o zapłatę tej kary.

Apelacja skarżącego od powyższego orzeczenia została oddalona przez Sąd Okręgowy w W. Wydział Cywilny Odwoławczy w wyroku z 27 kwietnia 2017 r. (sygn. akt [...]).

3. Zdaniem skarżącego kwestionowany przepis w sposób nieproporcjonalny narusza konstytucyjną zasadę ochrony praw majątkowych konsumenta, a także – gwarantowaną przez Konwencję i Protokół Rzymski – zasadę równego traktowania.

4. Zarządzeniem sędziego TK z 25 kwietnia 2018 r. (doręczonym 30 kwietnia 2018 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: nadesłanie w pięciu egzemplarzach dokumentu poświadczającego prawo do samodzielnego wniesienia skargi (pkt 1); wskazanie, jakie prawa i wolności skarżącego wyrażone w art. 64 ust. 1 i 2, art. 76 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, oraz w jaki sposób zostały naruszone przez art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 p.t. (pkt 2); udokumentowanie daty doręczenia skarżącemu wyroku Sądu Okręgowego z 27 kwietnia 2017 r. (pkt 3).

5. We wniesionym do Trybunału 2 maja 2018 r. (data nadania) piśmie procesowym skarżący podniósł, że zarzuca zaskarżonemu przepisowi naruszenie prawa do własności oraz prawa do równej dla wszystkich jego ochrony, a także zasadę specjalnej ochrony konsumentów, odsyłając do uzasadnienia skargi konstytucyjnej, a także stwierdził, że nie odpowiadał mu nowy, skrócony okres wypowiedzenia usług, wprowadzony przez operatora. Ponadto skarżący nadesłał wypis z listy radców prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. oraz oświadczył, że odpis wyroku sądu drugiej instancji został mu doręczony 21 czerwca 2017 r., załączając pięć kopii pisma przewodniego z sądu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał Konstytucyjny bada, czy odpowiada ona określonym prawem wymogom.

2. Przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie uczyniono art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1489, ze zm.; dalej: p.t.) określający przypadki, gdy operator telekomunikacyjny może domagać się od abonenta zwrotu przyznanej ulgi, w razie wypowiedzenia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Z kolei jako wzorce kontroli skarżący powołał:

- art. 64 ust. 1 i 2, art. 76 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienioną następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnioną Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja),
- art. 1 ust. 1 Protokołu nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, otwartego do podpisu w Rzymie dnia 4 listopada 2012 r. (dalej: Protokół Rzymski).

3. W pierwszej kolejności Trybunał przypomina, że z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika, iż skarga konstytucyjna przysługuje tylko w wypadku, gdy zostały naruszone wolności lub prawa określone w Konstytucji. W związku z tym wskazane przez skarżącego zasady Konwencji oraz art. 1 ust. 1 Protokołu Rzymskiego nie mogą stanowić wzorca kontroli w niniejszej sprawie. Skoro ustrojodawca nie przewidział możliwości kwestionowania w trybie skargi konstytucyjnej przepisów aktów normatywnych z aktami prawa międzynarodowego, to – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – należało odmówić nadania dalszego biegu niniejszej skardze w zakresie badania zgodności art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 p.t. z Konwencją i art. 1 ust. 1 Protokołu Rzymskiego.

Ponadto – i niezależnie od powyższego – należy wskazać, że Rzeczpospolita Polska ani nie podpisała, ani nie ratyfikowała Protokołu Rzymskiego (zob. *Chart of signatures and ratifications of Treaty. Protocol No. 12 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/177/signatures>). Tym samym akt ten nie stanowi elementu polskiego systemu prawnego, a przez to nie wywiera on skutku, o którym mowa w art. 9 Konstytucji.

4. Odnośnie zaś do zarzutu niezgodności art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 p.t. z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 76 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Trybunał zwraca skarżącemu uwagę, że jedną z podstawowych przesłanek dopuszczalności skargi konstytucyjnej jest wymóg uczynienia jej przedmiotem takich przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, które były podstawą orzeczenia, w związku z którym wniesiono skargę. Jak wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie sądowokonstytucyjnym, w procedurze inicjowanej skargą konstytucyjną przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego może być bowiem jedynie norma, na podstawie której wydane zostało orzeczenie lub decyzja naruszająca konstytucyjne prawa lub wolności (zob. np. postanowienia TK z: 5 stycznia 2001 r., sygn. Ts 83/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 91; 18 kwietnia 2005 r., sygn. Ts 176/04, OTK ZU nr 3/B/2005, poz. 134 oraz 13 listopada 2007 r., sygn. SK 40/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 137). Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji nie gwarantuje możliwości kwestionowania każdego przepisu kształtującego sytuację prawną skarżącego, ale jedynie takiego, który stanowił podstawę normatywną orzeczenia. Skarga konstytucyjna nie może zmierzać do inicjowania postępowania o charakterze abstrakcyjnym (zob. np. postanowienie TK z 6 lipca 2005 r., sygn. SK 25/03, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 83). Innymi słowy, aby uznać skargę konstytucyjną za dopuszczalną, musi występować ścisła relacja (związek) pomiędzy treścią orzeczenia, zaskarżonym przepisem aktu normatywnego a postawionym zarzutem niezgodności tego przepisu z określoną normą konstytucyjną (zob. np. wyrok TK z 20 grudnia 2017 r., sygn. SK 37/15, OTK ZU A/2017, poz. 90 i powołane tam orzecznictwo).

4.1. Wyrokiem z 8 kwietnia 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w W. Wydział Cywilny, oddalił powództwo o ustalenie, uznawszy żądanie skarżącego za nieodpowiadające zakresowi normowania art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.). To zapatrywanie prawne podzielił również Sąd Okręgowy w W. Wydział Cywilny Odwoławczy w wyroku z 27 kwietnia 2017 r. (sygn. akt [...]), oddalającym apelację skarżącego od powyższego orzeczenia.

Z uzasadnień obu wskazanych judykatów wyraźnie wynika, że oddalenie powództwa o ustalenie nie wynikało z odmiennej od skarżącego analizy art. 60a ust. 3 pkt 1 i 2 p.t., ale wyłącznie z uruchomienia niewłaściwej procedury sądowej. Skarżący dążył bowiem do uchronienia się od obowiązku zapłaty kary umownej z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy, spowodowanego – jak podkreśla – przez operatora telewizji satelitarnej (zawinione zachowanie polegające na zmianie regulaminu świadczenia usług).

4.2. W związku z powyższym Trybunał zauważa, że wyroki z 8 kwietnia 2016 r. oraz 27 kwietnia 2017 r. w swoich częściach dyspozytywnych nie zasądzają od skarżącego na rzecz operatora jakiegokolwiek kwoty tytułem kary umownej, zaś w uzasadnieniach tychże orzeczeń sądy obu instancji nie oceniały zasadności argumentów skarżącego, a jedynie badały, czy jego żądanie mieściło się w zakresie normowania art. 189 k.p.c. Oznacza to, że zaskarżony w rozpatrywanej skardze przepis nie stanowił podstawy wydanych wobec skarżącego rozstrzygnięć ani w znaczeniu formalnym, ani tym bardziej materialnym. Ponadto brak jest do tej pory wyroku sądowego nakazującego skarżącemu zapłatę kary umownej na rzecz operatora.

4.3. Z tych powodów – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK. – skardze konstytucyjnej należało odmówić nadania dalszego biegu w zakresie badania zgodności zaskarżonego przepisu z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 76 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

5. Niezależnie od stwierdzonych w punktach 3 i 4 tej części niniejszego uzasadnienia samoistnych podstaw odmowy, Trybunał wskazuje, że przeciwko merytorycznemu rozpoznaniu skargi konstytucyjnej przemawia również niewykonanie przez skarżącego w sposób prawidłowy zarządzenia sędziego TK wzywającego do usunięcia braków formalnych w zakresie uzasadnienia zarzutów skargi.

5.1. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie podkreślano, że prawidłowe wykonanie przez skarżącego obowiązku przedstawienia, jakie konstytucyjne prawa lub wolności (i w jaki sposób) zostały naruszone przez przepisy stanowiące przedmiot wnoszonej skargi konstytucyjnej, polegać musi nie tylko na wskazaniu (numerycznym) postanowień Konstytucji i zasad z nich wyprowadzanych, z którymi – zdaniem skarżącego – niezgodne są kwestionowane przepisy, ale również na precyzyjnym przedstawieniu treści praw lub wolności, wywodzonych z tych postanowień, a naruszonych przez ustawodawcę. Powinna temu towarzyszyć szczegółowa i precyzyjna argumentacja uprawdopodobniająca stawiane zarzuty. Z powyższego obowiązku nie może zwolnić skarżącego, działający niejako z własnej inicjatywy, Trybunał Konstytucyjny, który orzekając – zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK – jest związany granicami skargi konstytucyjnej (por. np. postanowienie TK z 14 stycznia 2009 r., sygn. Ts 21/07, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 91). W konsekwencji poprzestanie przez skarżącego na lakonicznym lub zdawkowym uzasadnieniu zarzutu albo na całkowitym nieuzasadnieniu sformułowanych zarzutów stanowi niewykonanie dyspozycji ustawowej (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK), co skutkuje odmową nadania dalszego biegu skardze na etapie wstępnego rozpoznania albo umorzeniem postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku przy rozpoznaniu merytorycznym. Niedopuszczalne jest bowiem samodzielne precyzo-

wanie przez Trybunał, a tym bardziej uzasadnianie, jedynie ogólnikowo sformułowanych zarzutów niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów (por. np. postanowienie TK z 4 lutego 2009 r., sygn. Ts 256/08, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 138 oraz wyrok TK z 27 lutego 2018 r., sygn. SK 25/15, OTK ZU A/2018, poz. 11).

5.2. W niniejszej sprawie skarżący w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej poprzestał na przytoczeniu wybranych ogólnych tez z orzecznictwa TK (odnośnie do art. 64, art. 31 ust. 3 i art. 76 Konstytucji) oraz zreferowaniu stanowiska przedstawicieli doktryny w przedmiocie ochrony praw konsumentów, opatrując to konkluzją, że „jako konsument – miał prawo do wypowiedzenia umowy z uwagi na wprowadzenie niekorzystnych dla niego postanowień [regulaminu świadczenia usług], których nie zaakceptowałby w trakcie zawierania umowy”. Pomimo stosownego wezwania do usunięcia braków formalnych, m.in. w zakresie argumentacji popierającej żądanie skargi, skarżący ograniczył się do wskazania praw statuowanych w art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 76 ustawy zasadniczej, odesłania do uzasadnienia skargi konstytucyjnej, a także konkluzji, że nie odpowiadały mu zmiany w regulaminie świadczenia usług.

5.3. Powyższe skutkuje odmową nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p. TK.

W tym stanie rzeczy postanowiono jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.